II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,
tehty 14 päivänä heinäkuuta 1999,
Saksan tuesta Thüringenin osavaltiossa sijaitsevalle Weida Leder GmbH:lle (Weida)

(tiedoksiannettu numerolla K(1999) 3441)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2000/194/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on edellä mainittujen määräysten mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]),

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

(1) Saksa ilmoitti komissiolle Thüringenin osavaltiossa sijaitsevalle Weida Leder GmbH:lle (jäljempänä 'Weida') myöntämästään rakenneuudistustoimenpiteiden rahoittamiseen tarkoitetusta viiden miljoonan Saksan markan lainasta 12 päivänä maaliskuuta 1996 päivätyllä (ja 21 päivänä maaliskuuta 1996 saapuneeksi kirjatulla) kirjeellä. Komissio pyysi 11 päivänä huhtikuuta 1996, 28 päivänä toukokuuta 1996, 3 päivänä heinäkuuta 1996, 26 päivänä elokuuta 1996 ja 6 päivänä maaliskuuta 1997 päivätyillä kirjeillä lisätietoja, jotka Saksa toimitti 25 päivänä heinäkuuta 1996, 30 päivänä lokakuuta 1996, 7 päivänä marraskuuta 1996, 20 päivänä tammikuuta 1997 ja 26 päivänä toukokuuta 1997 päivätyillä kirjeillä. Lisätietoja toimitettiin syyskuussa 1997 komission edustajien ja Saksan viranomaisten välisen tapaamisen johdosta.

(2) Tuki rekisteröitiin aluksi numerolla N 242/96. Saksan hallituksen toimittamista tiedoista kävi kuitenkin ilmi, että Thüringenin osavaltio oli vastoin EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa myöntänyt yritykselle tukea jo vuosina 1995—1996, ennen kuin tuesta ilmoitettiin komissiolle. Tämän vuoksi asia rekisteröitiin 4 päivänä maaliskuuta 1997 numerolla NN 30/97.

(3) Komissio ilmoitti Saksalle 2 päivänä maaliskuuta 1998 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa tämän tuen osalta EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely. Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([2]). Ilmoituksessa kehotettiin asianomaisia esittämään huomautuksensa tästä tuesta. Komissio ei ole saanut huomautuksia asianomaisilta.

(4) Saksa ilmoitti komissiolle 26 päivänä kesäkuuta 1998 päivätyllä kirjeellä, että yritys oli jättänyt konkurssihakemuksen 28 päivänä toukokuuta 1998.

II YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

(5) Weida Leder GmbH (Weida) oli peräisin entisestä VEB Lederwerke Weida -nimisestä yrityksestä, joka muutettiin vuonna 1990 Lederwerke Weida GmbH:ksi. Thüringenin osavaltiossa Weidan kaupungissa sijaitseva yritys valmisti lähinnä nahkaa huonekaluteollisuuden tarpeisiin. Alue, jonka työttömyysaste on peräti 17 prosenttia, kuuluu yhteisön aluepolitiikan periaatteiden mukaisesti tavoitteen 1 piiriin (yhteisön tasolla kehityksessä jälkeen jääneet alueet), joten sinne voidaan myöntää EY:n perus-

([1]) EYVL C 256, 14.8.1998, s. 7.

([2]) Katso alaviite 1.

tamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua aluetukea ([1]). Yrityksen palveluksessa ilmoitettiin viimeksi olevan 97 työntekijää.

(6) Ensimmäinen yksityistämisyritys vuonna 1993 epäonnistui, minkä jälkeen yrityksen osakkeet palasivat jälleen Treuhandanstaltin osakesalkkuun. Konkurssimenettely aloitettiin 1 päivänä lokakuuta 1993.

(7) Vakiinnuttaakseen kaikesta huolimatta yrityksen aseman markkinoilla ja löytääkseen sopivan ostajan Thüringenin osavaltio pani alulle pelastussuunnitelman, jota se rakenne- ja työmarkkinapoliittisista syistä tuki johdonmukaisesti säilyttääkseen pitkällä aikavälillä ainoan entisen DDR:n alueella itsenäistä tuotantoa harjoittavan nahkatehtaan, joka sijaitsee rakenteiltaan erittäin heikolla itäisen Thüringenin alueella. Weida Leder GmbH, joka perustettiin 19 päivänä lokakuuta 1993, otti hallintaansa konkurssiin haetun yrityksen omaisuuden. Sen osakkeet siirtyivät 100-prosenttisesti Elster Management GmbH & Co. Investitions- und Beteiligungs KG:n (jäljempänä 'Elster KG') hallintaan. Ottaen huomioon yhtiöoikeudellisen rakenteen sekä varsinkin Elster KG:n ja Thüringenin osavaltion omistaman Thüringer Aufbaubank -pankin (jäljempänä 'TAB') eli julkisoikeudellisen luottolaitoksen väliset vastuusitoumukset voidaan katsoa, että yksityistämistä ei ole toistaiseksi toteutettu. Markkinoiden suppeuden vuoksi Thüringenin osavaltio ei ole toistaiseksi onnistunut löytämään sijoittajaa. Voidakseen jatkaa liiketoimintaansa ja toteuttaa suunnitellut yksityistämistä edeltävät rakenneuudistustoimenpiteet yritys on viime vuosien aikana pannut täytäntöön investointiohjelman ja saanut hankkeeseen runsaasti tukea. Kaikista taloudellisista ponnisteluista huolimatta Weida Leder GmbH ei ole pystynyt vakiinnuttamaan tilannettaan. Asetettuja liikevaihtotavoitteita ei ole saavutettu. Yrityksen tulos on epätyydyttävä myös voitto-odotusten osalta. Huolimatta lisätuista, joilla oli määrä varmistaa maksuvalmius ja mahdollistaa yrityksen toiminnan jatkuminen, yritys jätti konkurssihakemuksen 28 päivänä toukokuuta 1998.

(8) Weida Leder GmbH:n ja muiden teollisuusalueella sijaitsevien yritysten jätevesien puhdistamista varten perustettiin Abwasserreinigungsanlage Schlossmühlenweg Weida GmbH, jonka osakkeista Weida Leder GmbH omistaa 98 prosenttia ja Weidan kaupunki kaksi prosenttia.

(9) Kyseinen laitos toimii yksinomaan Weida Leder GmbH:n ja teknologiakylän muiden vuokralaisten jätevesien puhdistamona. Koska puhdistamon asiakkaina on ainoastaan palveluyrityksiä, se käsittelee vain yhdyskuntajätevettä. Päästöjen määrän perusteella Weida on siis lähes ainoa laitoksen käyttäjä.

(10) Vuosina 1993—1997 Weida Leder GmbH sai useita tukia, joilla oli tarkoitus vakauttaa vuoden 1993 lopussa toteutettu pelastussuunnitelma ja parantaa yrityksen rakennetta osana mahdollisten sijoittajien kanssa käytäviä neuvotteluja.

(11) Osana pk-yrityksiä koskevaa Thüringenin osavaltion investointitakuuohjelmaa (KMU-Investitionssicherungsprogramm Thüringen), jonka komissio hyväksyi 26 päivänä marraskuuta 1993 (N 408/93) ([2]), Thüringenin osavaltio myönsi 21 päivänä lokakuuta 1993 4,5 miljoonan Saksan markan avustuksen konkurssimenettelyyn liittyvää "omaisuudenmyyntisopimusta" (asset deal) tukevana starttirahoituksena.

(12) Thüringenin osavaltio myönsi 7 päivänä maaliskuuta 1994 90 prosentin takauksen liiketoiminnan vakauttamiseen tarvittavaa kahdeksan miljoonan Saksan markan investointilainaa varten (tuen suuruus 7,2 miljoonaa Saksan markkaa). Osavaltio myönsi 16 päivänä syyskuuta 1994 toisen 90 prosentin takauksen neljän miljoonan Saksan markan lainaa varten (tuen suuruus 3,6 miljoonaa Saksan markkaa). Takauksia koskevan Thüringenin osavaltion hallinnollisen määräyksen (Bürgschaftsrichtlinie des Freistaates Thüringen) vuoksi kummankin takauksen otti vastuulleen Bayerische Landesanstalt für Aufbaufinanzierung (jäljempänä 'LfA'). Luotonantajina olivat Dresdner Bank AG ja TAB. Takauksin varmistettujen lainojen käyttötarkoitusta muutettiin tämän jälkeen useita kertoja. Lopulta 6,5 miljoonaa Saksan markkaa käytettiin investointeihin ja 5,5 miljoonaa Saksan markkaa käyttöpääomaan. TAB:n myöntämän takauksen määräaikaisen voimassaolon vuoksi kummankin luoton erääntymispäiväksi oli toistaiseksi määrätty 31 päivä joulukuuta 1997. Lyhyt voimassaoloaika johtui siitä, että tavoitteena oli saada jälleenrahoitusta liikepankilta, joskin tuolloisten yritystä koskevien tietojen perusteella jo lainan käyttöönasettamisen aikaan oli nähtävissä, että tällaista jälleenrahoitusta ei olisi mahdollista saada lähitulevaisuudessa, minkä vuoksi luottojen ja takausten voimassaoloaikaa olisi tarpeen pidentää.

(13) Näiden investointi- ja käyttöpääomaluottojen lisäksi yriksen käyttöön asetettiin vuoden 1995 lopussa konsolidointirahastosta kahden miljoonan Saksan markan laina markkinoille tulon aiheuttaman maksuvalmiusvajauksen kattamiseksi (NN 74/95).

(14) Helmikuun 1996 ja heinäkuun 1997 välisenä aikana yrityksen maksuvalmiuden lisätukena sen käyttöön asetettiin Thüringenin osavaltion talousministeriön lainamääräyksen perusteella uusi viiden miljoonan Saksan markan suuruinen laina ja sille myönnetyn neljän miljoonan Saksan markan suuruisen lainan etuoikeusasemaa alennettiin. Laina, joka erääntyy maksettavaksi 31 päivänä joulukuuta 2000, annettiin yritykselle kahdeksan prosentin vuosikorolla.

([1]) Komission päätös 94/266/EY, EYVL L 114, 5.5.1994, s. 21.

([2]) Komissio hyväksyi 7 päivänä huhtikuuta 1998 tehdyllä päätöksellä (NN 142/97; 2 päivänä kesäkuuta 1998 päivätty kirje SG(98) D/4313) mainitun tukiohjelman jatkumisen vuosina 1997—2001; koska kyseisen tukiohjelman soveltamiskäytännön soveltuvuutta yhteismarkkinoille pidettiin hyvin kyseenalaisena, komissio aloitti kuitenkin 4 päivänä joulukuuta 1998 EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn; päätös C 69/98, 4 päivänä joulukuuta 1998 päivätty komission kirje SG (98) D/11285.

(15) Näistä merkittävistä valtiontuista huolimatta TAB:n oli vuoden 1997 lopussa myönnettävä uusi 1,5 miljoonan Saksan markan suuruinen laina, jotta maksuvalmius voitaisiin varmistaa ja jotta yritys voisi jatkaa toimintaansa. Lisäksi osavaltio päätti etuoikeutettuna velkojana alentaa noin kahden miljoonan Saksan markan lainasaatavien etuoikeusasemaa estääkseen yrityksen omaisuutta koskevan konkurssimenettelyn.

(16) Weida Leder GmbH:lle myönnettiin 1,84 miljoonan Saksan markan investointiavustus 19 päivänä tammikuuta 1995 ja 0,34 miljoonan Saksan markan investointiavustus 21 päivänä lokakuuta 1996 komission hyväksymän alueellisia elinkeinorakenteita edistävän Saksan yhteisen ohjelman (Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur) varoista. Jälkimmäistä eli 0,34 miljoonan Saksan markan avustusta ei enää maksettu EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamisen vuoksi.

(17) Seuraavassa taulukossa esitetään kaikki Weida Leder GmbH:lle vuoden 1997 loppuun mennessä myönnetyt valtiontuet:

Valtiontuki	Myöntämispäivä	Tuen määrä (miljoonaa Saksan markkaa)
Pk-avustus, C 69/98 (ex NN 118/98, ex ex 408/93 ja N 480/94)	21.10.1993	4,5
90 prosentin takaus kahdeksan miljoonan Saksan markan lainalle	7.3.1994	7,2
90 prosentin takaus neljän miljoonan Saksan markan lainalle	16.9.1994	3,6
Saksan yhteisen ohjelman perusteella myönnetyt investointiavustukset, 1005/1006/N	15.12.1995, 10.7.1996, 17.9.1996	1,84
Laina NN 74/95	joulukuu 1995	2,0
TAB:n laina	2.1.1996	5,0
TAB:n laina	marraskuu 1997	1,5
	Yhteensä	25,64

(18) Tytäryhtiön vedenpuhdistamoon tekemistä lähes 12,9 miljoonan Saksan markan investoinneista rahoitettiin 11,22 miljoonaa Saksan markkaa eli 87 prosenttia valtion varoin.

(19) Koska vedenpuhdistamo oli yrityksen tulevaisuuden kannalta ehdottoman välttämätön, Treuhandanstalt-virasto päätti johtokuntansa esityksen mukaisesti 4 päivänä helmikuuta 1994 osallistua 40 prosentin osuudella kyseisen laitoksen rakennusinvestointeihin. Treuhandanstalt-viraston rahoitusosuus suoritettiin 4,84 miljoonan Saksan markan suuruisena avustuksena, jota ei tarvitse maksaa takaisin.

(20) Lisäksi Thüringenin osavaltio myönsi alueellisia elinkeinorakenteita edistävän saksan yhteisen ohjelman varoista yhteensä 6,38 miljoonan Saksan markan investointiavustuksen.

(21) Loput 13 prosenttia (1,344 miljoonaa Saksan markkaa) asetettiin Weida Leder GmbH:n käyttöön osakaslainan muodossa. Lainan vakuutena oli LfA:n vastuulleen ottama 90 prosentin valtiontakaus. Lainan erääntymispäiväksi oli lainasopimuksen ja takauksen määräaikaisuuden perusteella toistaiseksi määrätty 31 päivä joulukuuta 1997, mutta voimassaoloaikaa olisi täytynyt pidentää yrityksen tilanteen vuoksi (ks. ed.). Puutteellisten tietojen vuoksi komission käytettävissä ei kuitenkaan ole ajan tasalla olevia numerotietoja muuttuneista laina- ja takausehdoista.

(22) Seuraavassa taulukossa esitetään katsaus tukiin, jotka Weida Leder GmbH:n tytäryhtiö sai vedenpuhdistamoa varten:

Valtiontuki	Myöntämispäivä	Tuen määrä (miljoonaa Saksan markkaa)
Saksan yhteisen ohjelman perusteella myönnetty investointiavustus	28.11.1994, 17.8.1995, 19.10.1995	5,95
Saksan yhteisen ohjelman perusteella myönnetty investointiavustus	30.4.1997	0,43
Treuhandanstalt-viraston (THA)/Bundesanstalt für Vereinigungsbedingte Sonderaufgaben-viraston (BvS) myöntämä avustus	syyskuu 1994 — marraskuu 1995	4,84
90 prosentin takaus 1,344 miljoonan Saksan markan suuruiselle Weida Leder GmbH:n osakaslainalle		1,21
	Yhteensä	12,43

(23) Weida Leder GmbH:lle ja sen Abwasserreinigungsanlage Schloßmühlenweg Weida GmbH -nimiselle tytäryhtiölle on myönnetty tukea yhteensä noin 38 miljoonaa Saksan markkaa. Osakkaana olevan Elster KG:n oma osuus Weida Leder GmbH:n rakenneuudistuksen rahoituksesta sitä vastoin rajoittui 50 000 Saksan markan suuruiseen peruspääomaan, Elster KG:n äänettömän yhtiömiehen (Jessen) myöntämään osavaltion takausmenettelyn mukaiseen 300 000 Saksan markan takaukseen sekä Saksan yhteisen ohjelman perusteella Weida Leder GmbH:lle maksettuja investointiavustuksia varten annettuun määräaikaiseen yhteisvastuusitoumukseen.

(24) Menettelyä aloittaessaan komissio piti kyseenalaisena vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenteiden uudistamiseksi tarkoitettua valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen [1] (jäljempänä ”suuntaviivat”) soveltuvuutta yrityksiin, jotka perustetaan uudelleen konkurssimenettelystä peräisin olevan omaisuuden avulla. Menettelyn aloittamiseen mennessä ei ollut olemassa toteuttamiskelpoista rakenneuudistussuunnitelmaa. Koska Weida Leder GmbH:n rahoitusasema oli heikentynyt huomattavien julkisten varojen myöntämisestä huolimatta, yrityksen elinkelpoisuuteen kohdistuvia vakavia epäilyksiä ei voitu kiistää. Koska yksityistäminen oli vielä toteuttamatta, Weida Leder GmbH:n rahoitusjärjestelyt olivat lisäksi edelleen väliaikaisia. Koska yksityistä sijoittajaa ei löytynyt, ei voitu myöskään määritellä, oliko suunniteltu tuen suuruus rakenneuudistuspyrkimysten kannalta sopiva.

(25) Muilta osin komissio huomautti siitä, että käytettävissä ei ollut tarkoituksenmukaisia tietoja, joiden avulla sen olisi ollut mahdollista tutkia, ovatko tuet EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan mukaisia.

(26) Nahkatuotteet ovat Weida Leder GmbH:n kannalta merkitykselliset markkinat [2]. Alan yritysten päätuote on nahka, jota työstetään jalkineisiin, vaatteisiin, nahkatuotteisiin ja huonekaluihin.

(27) Nahkateollisuuden kasvu eräissä Aasian, Amerikan ja ennen muuta Itä-Euroopan maissa on ollut huomattavaa, minkä seurauksena kyseiset maat ovat nykyään tärkeitä toimijoita kansainvälisessä kilpailussa, kun taas Länsi-Euroopan nahkateollisuudessa on havaittavissa jatkuvaa kapasiteettien ja tuotannon supistumista. Niinpä nahka-ala on yhteisön alueella menettänyt neljänneksen teollisuuslaitoksistaan ja kolmanneksen työntekijöistään, ja 80-luvun alusta lähtien on suljettu yli 1 000 tuotantolaitosta ja irtisanottu noin 30 000 työntekijää. Tuotantolaitosten kato on ollut suurinta Pohjois-Euroopan maissa. Nahkatehtaiden määrä on laskenut huomattavasti varsinkin Saksassa. Tästä huolimatta yhteisön alueella edelleen toimivien nahkatehtaiden liikevaihto on lähes kaksinkertaistunut (noin 4 000 miljoonasta eurosta lähes 8 000 miljoonaan euroon). Nahkatehtaat mukauttavat tuotantoaan täyttääkseen korkeammat laatuvaatimukset ja ottaakseen muotinäkökohdat paremmin huomioon.

(28) Kyseessä ovat yleensä saman suvun sukupolvien ajan omistamat yritykset, joskin Weidan suuruusluokkaa (21—100 työntekijää) on vain 8,5 prosenttia yrityksistä.

(29) Yhteisön nahkatehtaiden tuotteiden menekin kannalta tärkeimmän markkinasegmentin muodostaa jalkineteollisuus, jonka osuus on 50 prosenttia. Vaatetusteollisuuden osuus on noin 20 prosenttia, huonekaluteollisuuden noin 17 prosenttia ja nahkatuotteiden 13 prosenttia.

(30) Yhteisön nahkateollisuus joutuu kilpailemaan entistä enemmän yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa entistä vaikeammissa taloudellisissa olosuhteissa. Nahan kysynnän selkeää kasvua yhteisön alueella ei ole odotettavissa. Koska uusimmat skandaalit (esimerkiksi BSE),

[1] EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

[2] Katso *Panorama der EU-Industrie 1997*, 4—25.

jotka vaikuttavat turkisten ja nahkojen tarjontaan ja johtavat hintojen nopeaan nousuun, aiheuttavat nahkatehtaille lisää vaikeuksia, monilla kapeilla voittomarginaaleilla toimivilla pienyrityksillä on tulevaisuudessa vaikeuksia raaka-aineiden hankinnassa.

III SAKSAN HUOMAUTUKSET

(31) Menettelyn aloittamisilmoitusta koskevassa kannanotossaan Saksa esitti, että Thüringenin osavaltion toteuttamalla toimenpiteillä tuettiin konkurssimenettelyyn liittyvää "omaisuudenmyyntisopimusta", jonka katsotaan vastaavan yksityistämistä. Samalla myönnettiin, että Elster KG on katsottava yrityksen väliaikaiseksi haltijaksi ja että yritystä ei tosiasiallisesti ole vielä yksityistetty. Lisäksi Saksa ilmoitti, että vaikka yritykselle onkin laadittu tervehdyttämissuunnitelma, pitkän aikavälin rakenneuudistussuunnitelmaa ei vielä ole, koska yritykselle ei ole löydetty yksityistä sijoittajaa. Yksityiskohtaista suunnitelmaa ei Saksan mukaan voitukaan esittää, koska yrityksen toiminnan tuleva painopiste riippuu sijoittajasta. Siinä mielessä pelastamista tukeva tervehdyttämissuunnitelma oli toistaiseksi katsottava riittäväksi osoitukseksi rakenneuudistussuunnitelman olemassaolosta. Saksa ei myöskään yhtynyt komission arvioon, jonka mukaan sekä odotettu kokonaisliikevaihto että voitto jäivät saavuttamatta. Saksa myönsi kuitenkin, että alkuperäisiä liikevaihtotavoitteita on tosiasiallisten tulosten perusteella tarkistettava. Alun perin jo vuonna 1996 saavutettavaksi ennakoitu kannattavuusraja oli siten määrä saavuttaa vuonna 1998. Tämän edellytyksenä oli kuitenkin se, että velkojapankki myöntäisi yritykselle huojennuksen koroista. Tämä ei toteutunut.

(32) Myönnettyjen tukien oikeusperustojen osalta Saksa esitti, että valtiontakaukset on myönnetty komission hyväksymän LfA:n takaustarjouksen ja Thüringenin osavaltion takauksen perusteella. Vedenpuhdistamon rakentamiseen liittyvät THA:n/BvS:n rahoitustoimet ovat puolestaan THA-järjestelmän piiriin kuuluvaa avustusta.

(33) Lopuksi Saksa ilmoitti, että Weida Leder GmbH oli jättänyt konkurssihakemuksen 28 päivänä toukokuuta 1998.

IV TUKIEN ARVIOINTI

(34) Saksan tuet Weida Leder GmbH:lle ja sen Abwasserreinigungsanlage Schloßmühlenweg Weida GmbH -nimiselle tytäryhtiölle myönnettiin julkisista varoista. Ne vääristävät sisämarkkinoilla käytävää kilpailua, koska niiden ansiosta tuensaajayritykset voivat rahoittaa tarvitsemansa yrityksen toimintaan liittyvät investoinnit lähes kokonaan julkisin varoin. Koska tällainen suosiminen vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, toimenpiteet kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

(35) Koska 98 prosenttia Abwasserreinigungsanlage Schloßmühlenweg Weida GmbH:sta oli Weida Leder GmbH:n omistuksessa ja palveli lähinnä Weida Leder GmbH:n tarpeita, ensin mainitulle yritykselle myönnetyt tuet tutkitaan yhdessä muiden Weida Leder GmbH:lle myönnettyjen tukien kanssa.

(36) Suurin osa Thüringenin osavaltion ja THA:n/BvS:n tuista myönnettiin EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan vastaisesti ennen kuin siitä ilmoitettiin komissiolle.

(37) Tämän vuoksi kyseiset tuet on tutkittava tilapäistukina valtiontukien myöntämistä koskevien yleisten sääntöjen mukaisesti, ellei niiden voida katsoa perustuvan komission hyväksymään tukijärjestelyyn.

Pk-yrityksiä koskeva Thüringenin osavaltion investointitakuuohjelma (C 69/98)

(38) Thüringenin osavaltio myönsi 21 päivänä lokakuuta 1993 4,5 miljoonan saksan markan avustuksen mainitun, komission 26 päivänä marraskuuta 1993 hyväksymän ohjelman perusteella. Komissiolle 26 päivänä elokuuta 1993 antamassaan tiedonannossa Saksa nimenomaan teki selväksi, että kyseistä tukiohjelmaa ei saa käyttää pelastus- ja rakenneuudistustukien myöntämiseen. Weida Leder GmbH on kuitenkin aina ollut katsottava vaikeuksissa olevaksi yritykseksi. Lisäksi tuki myönnettiin ennen kuin komissio oli hyväksynyt ohjelman. Näin ollen tuki ei kuulu minkään hyväksytyn tukijärjestelyn piiriin.

Vaikeuksissa olevien yritysten konsolidointiin tarkoitettu Thüringenin osavaltion rahasto (NN 74/95)

(39) Thüringenin osavaltio myönsi joulukuussa 1995 kahden miljoonan Saksan markan lainan mainitun ohjelman perusteella. Vaikka konsolidointirahaston kohteena on pk-yritysten pelastaminen ja niiden rakenteiden uudistaminen, kyseisen järjestelyn edellytysten noudattamista ei tarvitse tässä yhteydessä tutkia yksityiskohtaisesti, koska komissio hyväksyi järjestelyn vasta 6 päivänä helmikuuta 1996 tehdyllä päätöksellä. Näin ollen tuki myönnettiin ilman komission hyväksyntää eikä se kuulu minkään hyväksytyn tukijärjestelyn piiriin.

LfA:n takaustarjous ja Thüringenin osavaltion takaus

(40) Saksa ilmoitti, että LfA:n takaustarjouksen ja Thüringenin osavaltion takauksen perusteella 7 päivänä maaliskuuta 1994 myönnettiin kahdeksan miljoonan Saksan

markan laina ja 16 päivänä syyskuuta 1994 neljän miljoonan Saksan markan laina. Takaustarjoukseen ei sisältynyt minkäänlaista mainintaa siitä, että asiaa koskevasta järjestelystä ei tuolloin ollut ilmoitettu komissiolle. Huolimatta menettelyn aloittamisen yhteydessä esittämästään tietojensaantipyynnöstä komissio ei saanut riittäviä tietoja, joiden avulla se olisi voinut arvioida tuen soveltuvuuden yhteismarkkinoille.

Alueellisia elinkeinorakenteita edistävä Saksan yhteinen ohjelma

(41) Hyväksytyn alueellisia elinkeinorakenteita edistävän Saksan yhteisen ohjelman (Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur) perusteella myönnettiin 1,84 miljoonan ja 0,34 miljoonan Saksan markan investointiavustukset. Jälkimmäistä eli 0,34 miljoonan Saksan markan avustusta ei enää maksettu EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamisen vuoksi.

(42) Weida Leder GmbH:n tytäryhtiölle myönnettiin vedenpuhdistamoa varten yhteensä 6,38 miljoonan Saksan markan investointiavustukset, jotka maksettiin sille marraskuun 1994 ja huhtikuun 1997 välisenä aikana. Saksan yhteisen ohjelman mukaisesti tukea voidaan myöntää myös elinkeinoelämään liittyvien perusrakenteiden parantamiseksi tehtäviin investointeihin.

(43) Vaikka Saksan yhteisen ohjelman mukaisesti myönnetyt tuet kuuluvat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, alueellisina investointitukina niihin sovelletaan 87 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua poikkeusta yleisestä tukikiellosta.

Toinen THA-järjestelmä [1]

(44) Vedenpuhdistamon rakentamiseen tarkoitettu, THA/BvS:n myöntämä 4,84 miljoonan Saksan markan tuki on avustus, jota ei tarvitse maksaa takaisin ja joka ei kuulu THA-järjestelmän piiriin.

(45) Edellä esitettyjen seikkojen perusteella vain Saksan yhteisen ohjelman mukaisesti myönnetyt 8,22 miljoonaa Saksan markkaa kuuluvat hyväksytyn järjestelyn piiriin. Muut, yhteensä 29,85 miljoonan Saksan markan tuet myönnettiin hyväksytyn järjestelyn ulkopuolella. Tukiin, jotka eivät liity mihinkään komission hyväksymään ohjelmaan, on mahdollista soveltaa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaa (poikkeusmääräys, joka koskee "tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla"), sillä tuen pääkohteena on vaikeuksissa olevan yrityksen rakenneuudistus.

(46) Tällaisia tukia voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina, jos suuntaviivoissa asetetut edellytykset täyttyvät.

(47) Suuntaviivoja sovellettaessa on syytä muistaa, että ne eivät yleensä koske (pelastussuunnitelman mukaisesti) uudelleen perustettuja yrityksiä, jotka saavat hallintaansa konkurssimenettelyn kohteena olleen yrityksen omaisuuden. Entisen DDR:n alueella sijaitsevalle yrityksille myönnettävien tukien tapauksessa tästä periaatteesta kuitenkin poiketaan, sillä siirtyminen suunnitelmataloudesta markkinatalouteen aiheuttaa erityisiä ongelmia. Entisen DDR:n alueella sijaitsevalle yrityksille on tavallista oman pääoman vähäisyys. Jos uudelleen perustettu yhtiö järjestää liiketoimintansa pelastettavan yrityksen taloudellisen toiminnan jatkajana, voi olla perusteltua pitää myös sitä vaikeuksissa olevana yrityksenä. Ottaen huomioon rakenneuudistuksesta aiheutuvat erityisongelmat voidaan tukia yrityksille, jotka ovat peräisin yhtiöstä, jonka omaisuuteen on kohdistettu konkurssimenettely, tietyissä tapauksissa pitää rakenneuudistustukina. Tällaisissa tapauksissa uudelleen perustamiseen osallistuvien yksityisten sijoittajien on osallistuttava rakenneuudistussuunnitelman rahoitukseen huomattavalla omalla panoksellaan.

(48) Tarkasteltavana olevassa asiassa on todettava, että yhtiön rahoitusjärjestelyt ovat edelleen väliaikaisia, koska Weida Leder GmbH:ta ei ole toistaiseksi yksityistetty. Näin ollen sillä ei ole yksityisiä osakkaita.

(49) Nahka-alalla toiminut Weida Leder GmbH valmisti juuri ennen konkurssia nahkaa pääasiassa huonekaluteollisuuden tarpeisiin. Vaikka yritys ei onnistunut vakiinnuttamaan asemaansa markkinoilla eikä tilanteen kohentumisesta lähiaikoina ollut merkkejä, nahkateollisuuden tämän osa-alueen tilannetta pidettiin ilmeisen riittävä kapasiteetin käyttöaste huomioon ottaen tyydyttävänä. Yksityistä sijoittajaa ei kuitenkaan löytynyt, ja yritykselle järjestettiin täysin tilapäinen rahoitus toiminnan jatkumisen varmistamiseksi.

(50) Rakenneuudistustuen avulla on tarkoitus palauttaa tuensaajayrityksen elinkelpoisuus pitkällä aikavälillä. Tämä edellyttää rakenneuudistussuunnitelmaa, jossa varmistetaan sekä fyysisen että rahoituksellisin rakenneuudistustoimin (esimerkiksi pääomanlisäykset, velanpoisto) se, että yrityksestä tulee pitkällä aikavälillä jälleen kilpailukykyinen ja että se kykenee toimimaan ilman valtiontukea. Ilman tällaista suunnitelmaa komissio pitää tukea ainoastaan tappioiden tasaamiseen tarkoitettuna toimintatukena, joka on kielletty, ellei siihen liittyen esitetä realistista rakenneuudistussuunnitelmaa [2]. Yrityksen elinkelpoisuus on palautettava siten, että siitä ei aiheudu kohtuuttomia haittavaikutuksia yhteisön kilpailulle. Tämän vuoksi rakenneuudistussuunnitelman on oltava kauaskantoinen ja vakaa ja siinä on esitettävä täsmällisesti, millaisten laaja-alaisten toimenpiteiden avulla yrityksestä saadaan jälleen pitkällä aikavälillä kannattava,

[1] Tukijärjestelyä E 15/92 koskeva komission päätös, jossa säädetään ainoastaan takauksista ja lainoista.

[2] Katso asiassa Iritecna annettu komission tiedonanto (EYVL C 328, 25.11.1994, s. 2), päätös 94/662/EY (EYVL L 258, 6.10.1994, s. 26), EYT:n yhdistetyissä asioissa C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, Espanja v. komissio, 14.9.1994 antama tuomio, Kok. 1994, s. I-4103 (67 kohta) sekä GATTin vientitukisopimuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohta (EYVL L 336, 23.12.1994, s. 156).

jotta yritys voi jälleen kattaa kaikki kustannuksensa sekä saada pääomasta vähimmäistuoton. Komission käytettävissä olevien tietojen perusteella ei voida kiistatta päätellä, että tuet olisi myönnetty osana toteuttamiskelpoista rakenneuudistussuunnitelmaa, johon sisältyisi yrityksen toimintaan liittyviä konkreettisia toimenpiteitä ja jonka avulla komission olisi ollut mahdollista todeta toimenpiteiden myönteiset taloudelliset vaikutukset. Saksa jopa myönsi tämän 26 päivänä kesäkuuta 1998 päivätyssä vastauksessaan menettelyn aloittamista koskevaan komission kirjeeseen toteamalla, että yksityiskohtaista suunnitelmaa ei tuolloin voitu esittää, koska yrityksen toiminnan tuleva painopiste riippuisi sijoittajasta.

(51) Näin ollen ei voitu myöskään esittää, kuinka yrityksen pitkän aikavälin kannattavuus ja elinkelpoisuus voidaan varmistaa kohtuullisessa ajassa ja yrityksen tuleviin toiminnan edellytyksiin liittyvien realististen oletusten perusteella. Epäselväksi jäi myös se, kuinka yritys aikoi saada kustannusrakenteensa ja suuret rahoituskustannuksensa hallintaan.

(52) Koska komissio nimenomaan kehotti Saksaa menettelyn aloittamisesta tekemässään EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa päätöksessä toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot, erityisesti rakenneuudistussuunnitelmaa koskevat tiedot, päätös on nyt tehtävä käytettävissä olevien tietojen perusteella ([1]).

(53) Kaikki yrityksen kehitystä koskevat ennusteet ovat osoittautuneet virheellisiksi. Jo ennen EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamista näytti hyvin epätodennäköiseltä, että yritys kykenisi keskipitkällä aikavälillä maksamaan takaisin 20,5 miljoonan Saksan markan suuruiset lainat positiivisen kassavirran avulla. Tuolloisissa ennusteissa yrityksen arvioitiin vuonna 1998 tekevän 1,7 miljoonan Saksan markan liiketappion. Lisäksi osa lainoista muuttui etuoikeusaseman alentamisen vuoksi luonteeltaan omaksi pääomaksi, joten näiden lainojen takaisinmaksu olisi ollut mahdollinen vain, jos yritys saisi samanaikaisesti vastaavan määrän omaa pääomaa tai osakaslainaa. Heikkenevän kannattavuuden, kasvavien tappioiden, vähenevän liikevaihdon sekä tuntuvasti lisääntyvän velkaantumisen ja korkorasituksen vuoksi yhtiön oli lopulta pakko jättää konkurssihakemus 28 päivänä toukokuuta 1998.

([1]) EYT:n asiassa C-47/91, Italian tasavalta v. komissio, 5.10.1994 antama tuomio, Kok. 1994, s. I-4635 sekä viittaus EYT:n asiassa C-301/87, Ranskan tasavalta v. komissio, 14.2.1990 antamaan tuomioon, Kok. 1990, s. I-307, joka on vahvistettu EYT:n asioissa C-324/90 ja C-342/90, Saksa ja Pleuger Worthington v. komissio, 13.4.1994 antama tuomio, Kok. 1994, s. I-1173.

(54) Näin ollen komissio päättelee, että suuntaviivojen edellytykset eivät täyty. Weidalle myönnettyä rakenneuudistustukea ei voida tämän vuoksi hyväksyä.

V PÄÄTÖS

(55) Komissio pitää valitettavana sitä, että Saksa on myöntänyt tukea sääntöjen vastaisesti ja rikkonut siten EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa.

(56) Komission arvioinnin kannalta ratkaisevaa on se, että yritykselle ei ole löytynyt halukasta sijoittajaa ja että Saksa ei ole esittänyt realistista rakenneuudistussuunnitelmaa, jonka avulla yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus olisi voitu palauttaa. Yksityisen rahoitusosuuden puuttuessa on lisäksi mahdotonta selvittää rakenneuudistuspyrkimysten ja myönnetyn tuen välistä suhdetta.

(57) Suuntaviivoissa edellytetään yrityksen pitkän aikavälin kannattavuuden ja elinkelpoisuuden palauttamista kohtuullisessa ajassa ja yrityksen tuleviin toiminnan edellytyksiin liittyvien realististen oletusten perusteella, minkä ei voida katsoa toteutuneen, joten Weida Leder GmbH:lle ja sen tytäryhtiölle myönnettyjä tukia ei voida hyväksyä.

(58) EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan oikeusmääräystä ei näin ollen voida soveltaa Weida Leder GmbH:lle ja sen tytäryhtiölle myönnettyihin 29,85 miljoonan Saksan markan tukiin.

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Saksan Weida Leder GmbH:lle myöntämä 23,8 miljoonan Saksan markan tuki ja Abwasserreinigungsanlage Schloßmühlenweg Weida GmbH:lle myöntämä 6,05 miljoonan Saksan markan tuki eivät EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan nojalla sovellu yhteismarkkinoille.

2 artikla

1. Saksan on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 1 artiklassa tarkoitetun, tuensaajille sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin.

2. Tuki on maksettava takaisin kansallisen lainsäädännön mukaisten menettelyjen mukaisesti. Takaisin perittävään tukeen sisällytetään korko alkaen siitä, kun tuki asetettiin tuensaajien käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti. Korko perustuu aluetukien avustusekvivalenttien laskennassa käytettyyn viitekorkoon.

3 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 14 päivänä heinäkuuta 1999.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen